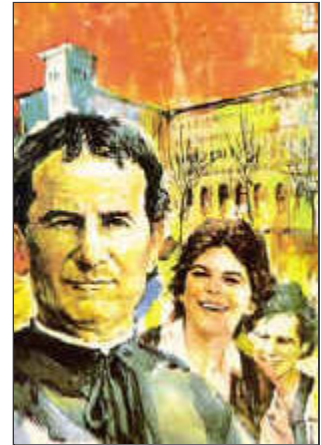

IZBIRA VZGOJNEGA STILA

»Skozi vso zgodovino pri vzgoji mladih obstajata dva vzgojna stila: **preventivni** in **represivni**. Represivni sistem obstoji v tem, da predstojnik razloži podložnikom zakon, potem pa pazi, da odkrije prestopnike in določi prestopnikom zasluženo kazen ... Drugačen, rekel bi, nasproten je preventivni sistem. Po tem sistemu se gojencem razlože pravila in predpisi v zavodu, nato pa so nenehno pod budnim nadzorstvom vzgojiteljev, ki jim z očetovsko ljubeznijo govorijo, jih vodijo ob vsaki priložnosti, jim svetujejo in jih prijazno opominjajo.« Tako je zapisal don Bosko v prvih vrsticah o svojem vzgojnem stilu.

Časi so se spremenili, toda vzgojitelj se tudi danes znajde na križišču.

Izbrati mora med **prisilo** in **rastjo**. Kdor se odloči za rast, se poda na bolj tvegano in težavnejšo pot. Toda to je pot spoštovanja osebe in njene svobode, njenega ritma rasti in zorenja.

Na prisilo otroci negativno reagirajo. Otroke lahko primerjamo 'čarobnim žogicam' (tistim majhnim, pisanim gumijastim žogicam; saj jih poznate, kajne?!): močnejše kot jih vržemo ob tla, dlje odskočijo. Da bi dosegli svoje, odrasli pogosto uporabljamo neuspešne metode kot npr.: vzdihujemo, 'pridigamo', obtožujemo, zaničujemo, primerjamo, smo zaskrbljeni, kričimo, kritiziramo, tepemo. Na vse to otroci reagirajo s prav tako neuspešnim obnašanjem: kričijo, razbijajo, zaničujejo, se pretepajo, upijanjajo, lažejo ... Predvsem pa se zaprejo sami vase: spijo, ignorirajo, se zavrejo, se trmajo, se drogirajo, pobegnejo od doma, naredijo samomor.

Nihče od staršev ne želi nasilnih reakcij svojih otrok, prav tako ne, da se zaprejo sami vase. Toda kadar izvajamo nad otroki prisilo, izzovemo v njih prav te reakcije. Zakaj torej ravnamo tako? Moč prisile je lažja in uspešnejša; vendar le za kratek čas. Nastopi obdobje, ko se otrok začne počutiti kot obdan z ogromnim zidom. Starši, ki postopajo s prisilo, samo še dodajajo zidake v ta zid. Rešitev se začne, kadar se starši iskreno vprašajo, kakšen naj bo rezultat njihove vzgoje. Prav gotovo želijo pomagati otrokom, da postanejo odgovorni in samostojni. Pri tem je nevarno, da jih preveč zavarujejo pred naporom in tveganjem, ki ga zahteva zadani cilj in pretirano bdijo nad njimi.

Pridobiti si avtoriteto

Vzgojitelj, ki hoče slediti salezijanskemu načinu vzgoje, si mora pridobiti avtoriteto. Postati mora kot npr. dirigent v orkestru ali kot trener v športni ekipi. Iz svojih otrok mora izvabiti to, kar v sebi nosijo najboljšega.

»Starši mi vedno pravijo, da sem slabo vzgojen. Toda kdo me je vzgojil? Mar ne oni?«

Družinska vzgoja je vedno rezultat interakcije med starši in otroki, ki vedno poteka obojestransko. Obe strani sta aktivni. Nikakor ne gre zgolj za to, da bi starši dajali, otroci pa avtomatično reagirali.

Naloge staršev, ki imajo avtoriteto, so sledeče:

* *Obvladati situacijo.*

Pomeni videti, poznati temperament in značaj svojih otrok, izbirati najprimernejše vzgojne taktike. Starši morajo biti torej nenehno navzoči v življenju svojih otrok, a ne nasilno in ne samo takrat, ko se pojavi kakšna težava.

* *Seznanjati, (na)učiti 'pravila igre'.*

Dober direktor je seznanjen z vsemi informacijami, ki jih potrebuje za dober potek svojega dela. Da lahko delo normalno poteka, z njimi seznanja tudi svoje podrejene.

»Otroci morajo poznati ...« je zatrjeval don Bosko.

Starši so učitelji življenja. Žal pa mnogi otroci ne upajo vprašati svojih staršev o stvareh, ki jih zares zanimajo. Da lahko informacije služijo svojemu namenu, morajo biti pristne, koristne in podane otrokom v trenutku, ko jih potrebujejo.

Pomembno je, da pride do prave komunikacije. Starši morajo biti zato jasni v razlagi, izbrati morajo primerne besede in ravnanja, in kolikor mogoče, zmanjšati zapreke med seboj in otroki. Otroci pa naj pokažejo, da so razumeli in prevedejo besede v dejanja.

Kdor ima avtoriteto, naleti na omejenosti, četudi spoštuje potrebe in osebnost posameznika. V tem oziru si avtoriteta in svoboda ne nasprotujeta, ampak se dopolnjujeta.

* *Opogumljati.*

Naloga rasti je težka, zlasti danes. Otroci prejemajo mnogo informacij, nasvetov, mnenj, toda le redkokdaj jih kdo opogumi.

Kako lahko opogumimo otroke?

* Najprej tako, da jih poslušamo. Pomeni zares prisluhni, biti pozoren ne le na 'dejanja', ki se tičejo otrok, ampak tudi na njihove vrednote in želje.

* Potem tako, da jim dajemo jasna sporočila.

V šolski torbi neke deklice so našli obrabljen listek: »Draga hčerka, vem, da ti je hudo zaradi negativne ocene v redovalnici. Prosim, ne bodi žalostna. Ti imaš najboljše ocene v vsem tem, kar midva z očkom smatrava najpomembnejše v življenju. Si poštena, odgovorna in samostojna. Si zares čudovita deklica. Vse drugo ni tako pomembno. Poljub in objem od tvoje mamice.

* Opazimo tudi podrobnosti. Otroci pogosto prosijo za pomoč v skoraj neopaznih znamenjih. Pomembno je, da jih opazimo in znamo razbrati.

* Naučimo otroke, da se znajo tudi sami opogumiti. To je bistveno. Cilj vzgoje je prav v tem, da si oseba pridobi zaupanje vase.

* Prepoznati. Otrokom damo jasno razumeti, da se strinjamo z njihovim pozitivnim vedenjem ... Otroci so zelo občutljivi za priznanje. Skromna pohvala, prikimanje z glavo, drobno znamenje zadovoljstva staršev zanje pomeni novo moč, nov elan.

Odgovorno ravnanje, zavzetost, prilagodljivost, znati zavzeti svoje mnenje, odločitve, imeti svoje načrte, poskrbeti zase in za druge ... so zadržanja, ki jih občudujemo na drugih otrocih. Jih prepoznamo tudi na svojih? Po don Boskovem sistemu »vzgojitelj opozori gojenca, a to prav nič ne moti pristranskega razmerja med njima. *Vzgojitelj, ki si je pridobil srce svojega varovanca, bo imel vedno veliko oblast nad njim, mu bo mogel svetovati in ga tudi opominjati.*«

Vsa skrivnost je v tem, da si **pridobi srce.**

Naloga za starše:

Napisal si bom sporočilo, ki ga želim svojemu otroku posredovati z dejanji in besedo.

Prيرهjeno po knjigi: Bruno Ferrero, Srečni starši po don Boskovem vzgojnem stilu.

s. Marija Imperl